

Californië: ook voor dendrologen een eldorado

Een kort reisverslag

In 2007 zijn we tijdens familiebezoek voor het eerst naar de Sierra Nevada in Oost-Californië geweest [zie *Arbor Vitae*, nr 2 (2008)]. Nu zouden we weer gaan en er waren een aantal wensen: de oudste en grootste bomen ter wereld opnieuw bewonderen en fotograferen, de grootste en zwaarste kegels verzamelen, maar vooral zaden verzamelen van *Pinus monophylla* en van andere interessante planten.

Begin oktober 2013 was het dan zover. We vlogen van Parijs naar San Francisco en van daar reisden we naar Oakland, aan de andere kant van de Baai van San Francisco. Daar logeerden we de eerste week bij mijn dochter en haar gezin. In die week maakten we een dagexcursie naar Big Basin Redwoods State Park, ongeveer 35 km ten zuiden van San Francisco. Het is het oudste State Park van Californië, gesticht in 1902. Wij wilden per se de Redwoods, *Sequoia sempervirens*, oftewel Kustsequoia nog een keer van dichtbij zien en aanraken. We konden ons hart ophalen bij de 'Father-of-the-Forest', een Redwood van zo'n 2000 jaar

oud. De hoogste Redwood in dat park was de 'Mother-of-the-Forest', iets meer dan 100 meter!

Overigens, de hoogste *Sequoia sempervirens*, genaamd Hyperion, bevindt zich een kleine 200 km ten noorden van San Francisco, tegen de grens met Oregon in het Redwood National Park en is bijna 116 meter hoog! Helaas hebben we die niet kunnen bewonderen. Van de grond af zie je toch het verschil niet tussen 80, 100 of 120 meter hoogte ...

Van Oakland vertrokken we voor een aantal dagen naar het oosten, naar de westelijke uitlopers van de Sierra Ne-

vada. De Sierra Nevada is een gebergte in Oost-Californië, circa 640 km lang en 100 km breed, met bergtoppen tussen de 3000 en 4450 meter. Daar logeerden we in de buurt van Arnold (B in kaartje), op een hoogte van 1200 meter, midden in de bossen.

Overwegend *Calocedrus decurrens* (Wierookceder), *Pinus lambertiana* (Suikerden), *Abies concolor* (Colorado zilverspar), *Pinus ponderosa* (Gele of Ponderosa den), *Acer macrophyllum* (Grootbladige esdoorn) en *Cornus nutallii* (Kornoelje). Aangezien het privé terrein was hadden we toestemming om een aantal zaailingen uit te graven, bedoeld voor ons arboretum

Kaart van Californië met overzicht van de reis, start en finish in Oakland.

in Frankrijk. Ook konden we een aantal prachtige, gave grote kegels verzamelen van de Suikerden.

Na een lang weekend in Arnold vertrokken we dinsdags richting Bridgeport (C in kaartje), een dorpje gelegen tegen de grens met Nevada op een hoogte van ca. 2000 meter. Onderweg veel *Pinus jeffreyi* (veel kegels langs de weg) en uitgestrekte berghellingen met *Pinus monophylla*. Voor deze laatste stopten we regelmatig om zaden te verzamelen. Dat lukte nog niet zo goed. De kegels waren veelal leeg en als er zaden in zaten duidden de kleine gaatjes erin op de aanwezigheid van larven die zich te goed hadden gedaan aan de inhoud.

's Woensdags allereerst richting Twin Lakes, op een hoogte van circa 2600 meter. Onderweg opnieuw veel *Pinus jeffreyi* en alweer *Pinus monophylla* (en ik dacht nog na een vorig bezoek dat ze zo zeldzaam waren ...) en voor het eerst in de nattere terreinen *Populus tremuloides*, prachtig met goudgele herfstkleuren. Deze Populier (lokale benaming Quaking aspen) groeit in groepen, het

Een reusachtige *Sequoia sempervirens* in het Big Basin Redwoods State Park

Foto: Ineke Vink

is een kloon waarbij wortel-opslag hele bossen vormt. De bomen die tot één kloon behoren zijn te herkennen omdat ze allemaal dezelfde herfstkleuren vertonen. We overnachtten in Mammoth Lakes (D in kaartje).

De volgende dag, donderdag, vertrokken we naar de White Mountains om de *Pinus longaeva* te gaan 'bewonderen'. Onderweg er naar toe komen we weer uitgebreide heuvels met *P. monophylla* tegen. Op een plek is er één afgezaagd, doorsnede 40 cm, met duidelijk zichtbaar vele jaarringen. Echter, zó dicht op elkaar dat ze ter plekke niet te tellen waren. Dan maar een foto maken en later op een uitvergroete afdruk tellen. Zo bleek de boom ca. 250 jaar te zijn op moment van zagen, dus ook een behoorlijk langzaam groeiende soort. Het zijn overigens niet erg hoge bomen, 3 tot 4 meter, met een stamomtrek van circa 1,80 meter.

Bij het stijgen verandert de vegetatie en mengen de *P. monophylla* zich met *Juniperus osteosperma*. Deze laatsten hebben prachtige roodbruine, kronkelige stammen. Uiteindelijk bereikten we, via het Schulman Grove Visitor Center (die dag gesloten vanwege de 'shutdown van de regering'), de nog hoger gelegen Patriarch Grove op een hoogte van bijna 3500 meter met uitgestrekte heuvels met *Pinus longaeva* (een vijfnaaldige den die lijkt op een andere 'Foxtail den': *P.*

flexilis) (E in kaartje). Bomen van vele duizenden jaren oud, met vaak nog maar voor een klein deel van bast, hout en bijbehorende wortels levend. De oudste daar nog levende boom is 4794 jaar oud! Onvoorstelbaar. Het klimaat is guur, een jaarlijkse neerslag van 25-30 cm (voornamelijk als sneeuw) en arme, rotsachtige grond (dolomiet). Het klimaat is zó guur dat een dode boom ongeveer 2000 jaar blijft staan en na omvallen nog ongeveer 4000 jaar blijft liggen. Een klimaat waar schimmels en rottingsbacteriën nauwelijks kunnen leven.

Vandaar dat men met hout van *P. longaeva* één doorlopende reeks jaarringen heeft kunnen construeren tot bijna 12.000 jaar. Ik prijsde me gelukkig dat er heel veel kegels met zaden aan de bomen zaten. Nergens stond dat je die niet mocht verzamelen, dus niet gearzeld. Ik ben benieuwd wat er uit gaat komen. Bekend is dat *P. longaeva* (de 'Bristlecone pine') het ook

Acer macrophyllum in de bossen rondom ons logeeraadres nabij Arnold
Foto: Ineke Vink

Veel *Pinus monophylla* langs de weg, dus vaak stoppen om zaden te verzamelen
Foto: Ineke Vink

in mildere klimaten en rijkere grond goed kan doen. Alleen zal hij daar nooit zo oud worden. Overigens heb ik één klein kaal takje van de grond geraapt en meegenomen (doorsnee 27 mm, formaat 20 cent euromunt). Thuis kon ik met het blote oog de jaarringen niet tellen. Oplossing: macrofoto, uitvergroete afdruk maken en daarop tellen. Resultaat: 60 jaar oud takje!

Aan het eind van de dag vonden we een motel in een dorpje June Lake (F in kaartje), een echt wintersportplaatsje. De volgende dag ging de reis via Yosemite National Park (G in kaartje), met enorme schade van de bosbranden van afgelopen zomer, weer terug naar Oakland. Ook vonden we kolossale kegels van *Pinus sabiniana* (de 'Digger pine'). Alles bij elkaar hadden we een grote koffer vol met allerlei dendro-

Twin Lakes met de prachtige herfstkleuren van *Populus tremuloides*
Foto: Ineke Vink

logisch materiaal. Een ware planthuntersreis. Mocht de NDV een meerdaagse excursie naar Californië willen organiseren, dan bied ik me graag aan om 'voor te reizen!' □

Pinus longaeva in Patriarch Grove, vele duizenden jaren oud, indrukwekkend!
Foto: Ineke Vink

